

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ ИНГУШЕТИЯ
ГБОУ " СОШ №5 г. Сунжа "

УТВЕРЖДЕНО

Директор ГБОУ «СОШ №5 г. Сунжа»

_____ Евкурова З.И.

Приказ №122 от «28» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по ингушскому языку и литературе в 7 кл.

Составитель: Булгучева Д.М.

Календарно – тематически план

7 класс, грамматика, 2023 - 2024 д.ш.

йовзийтар, литературни глалглай мотт лобабара а шаьрбара а новкъостал а деш. Глалглай метта йлаьхей лоацей мукъа оазаш, дифтонгаш предложене чулоацамга, малаанга хьежжа мара гуча а ялац, еша а лац.

Лексикеи фразеологии лобаю 5-6 кл. Цу хьакъехьа из тема лобаш хлара дешархочоа ха деза къамаьла юкъе доаглача дешай малаан, цар лакхъе еза шоай деша ганз. Хлара къаман мотт кхыча метта пайда а эцаш, бляхий хилар кхетаде деза бераша, цул совгла, дешай ганзах пайда эца ха деза.

5-ча классе доладу грамматически дакъа – морфологи лобаю. Из болх длахо длахьу 6-7 классашка. Из раздел я къамаьла доакъоьх кхетам луш, хьалха царех лобадыр клоаргдеш, шердеш. Къамаьла доакъош лобадеш дешархоща ха деза предложенешта юкъера уж шеко йоацаш белгалдаха. Къамаьла доакъош лобадеш дешархоща ха деза предложенешта юкъера уж шеко йоацаш белгалдаха. Хлара къамаьла дакъа семантический (къаьсттача дешай, формай лоархлам гойтар), морфологический (дешай грамматически категореш – класс, таьрахь, легар, ишт. кх. д1.), синтаксический (предложенена юкъера дешай г1улакх) тахка лобабу дешархой. 8-9 классашка синтаксиси стилистикеи лобаю. Цу дакъе дешархой дика кхеташ хила беза предложенешта юкъерча дешай мел долча бувзамех.

Грамматика лобаш дешархой ха декхарийла ба деша лард, чаккхе, овла, дешхьалхе, суффикс, уж яздар бокъонаш; къамаьла доакъош, цар нийса яздар бокъонаш; предложений тайпаш, предложений чура дешай бувзам, предложене маьженаш. Берашта ха деза дош мишта хьахиннад, из малагла къамаьла дакъа да, ишт. кх. д1.

Чоалхане-карава предложенеш лобача хана дешархой кхетабе беза предложенешка керттерайри карарайри къоастае ховргдолаш, царна юкъера бувзам тахка могоргдолаш.

Синтаксис лобача хана хьехархо декхарийла ва интонаце зем а боаккхаш, цунах пайда эцара торонех дешархой дика длакхетабе, хлана аьлча, интонаци хувцаро предложене малаан а сецара хьаракаш а хувца тарлу.

Дешархой къамаьла культура лакхьари лобадычун навькаш деглайоалаяри хила деза хлара урока. Из болх длахьу тайп-тайпара упражненеш кхоачашьарца. Упражненеша новкъостал ду лобаяь бокъо члоаг1ье, орфографически а пунктуационни а говзал члоаг1ье, грамматически материал дикагла кхетае а, йоазонца цунах пайда эца а.

Говзамеча йоазонех пайда эцаш, дувзаденна къамаьл шаьрдеш дешархой теркам тлабахийта беза хьехархочо сочиненеш, изложенеш язъяра, говзамеча текста тохкам бе лобабара. Миччахьа экскурсе бахача, шоашта дайнар, дайзар шаьрача меттаца, лобадычох пайда эцаш, лалама сурт, дайначун сурт дилла ховш хила беза дешархой.

Тайп-тайпарча дошлоргех пайда эца лобаде деза хьехархочо бераш, къамаьл деча хана а йоазув деш а глалаташ дергдоацаш.

Х1ара уроках, кердадох хоам беш, хьалха 1омадаър дагалувцийта деза дешархошка, кердачун хьалха 1омадаьчунца бувзам а беш.

Х1ара шу д1адолалуш а шу чакхдоалаш а хьалха 1омадаър кердадаккха деза дешархошца, программаца белгалбаьккха дувзаденна къамаьл шаьрдара болх бизза д1абахьа беа.

5-9 классашка г1алг1ай мотт хьехара г1улакх доагг1ача тайпара д1ахьой, дешархошта шоай наьна мотт безалургба, х1аьта шоаш 1омабеча кхыча къамий меттай бокьонаш йовза атта хургда.

Юкьарча школе дувзаденна къамаьл шаьрдара долча йоазоний боарам.

Йоазон балхий тайпаш	Классаш				
	5	6	7	8	9
	Боарам				
Изложенеш	8	8	8	9	7
Говзамеча литературара темаех лаьца сочиненеш:			2	3	3-4
Дешархоша шоашкара дагалаьцача темаех язью сочиненеш.	2	2	2	3	3

5-9классашка дешархошта луча диктантий дешай боарам.

5-ча класса - 80-90 дош

6-ча класса - 90-105 дош

7-ча класса - 105-120 дош

8-ча класса - 120-135 дош

9-ча класса - 135-145 дош

Текст хоржаш а ешаш а хила эшаш дар:

1. Диктанта текст литературни наъна меттаца язъяъ дешархой кхетаргболаш хила еза.
2. Тахкара диктант шоллаг1ча е кхоалаг1ча урока т1а язъйича бакъахъа хургъа.

Хъехархочо, сих ца луш, текст 1оеша еза, дош алара лит-ни бокъонаш толха ца еш. Ше из йийша ваьлча, дешархой кхеташ боацар къоастаду, бераша кхета ца ду хала дешаш доска т1а д1аязду.

Изложенена лаьрх1а йолча текста боарам.

5-ча класса - 100-120 дош

6-ча класса - 150-200 дош

7-ча класс - 220-250 дош

8-ча класса - 300-350 дош 9-ча класса - 350-450 дош.

№	Чулоацам	Сахъат	Таьрахъ	Таьрахъ	Ц1аг1ара болх	Керда дешаш
1	Наъна меттах лаьца	1			§ 65, упр. № 294	Алкхашк я – скворец; б1аьринг я – лесной орех
2	Лексика	1			§ 66, упр. № 298	Бус1ехарг я – сыч; к1айдакх я - береза
3	Ц1ердош	1			§ 67, упр. № 301	Масхам да – квас; гуришк – грош (уст.)
4	Белгалдош.	1			§ 68, упр. № 304	Алинг да – мак; мук1арло я - признание
5	Хандош	1			§ 69, упр. № 307	Балкъазар я – крот; хьовлашк да – мать-и- маччеа
6	Таьрахъдош	1			§ 70, упр. № 310	Дошохъазилг да – канарейка; з1окар гали я - пеликан
7	Диктант «Ши новкъост»	1			Упр. № 311	Къахъаэсти я – ясень; ц1окъал я каприз

8	Г1алаташцара болх. Ц1ерметтдош	1			§ 71, упр. № 314	Баппа да – одуванчик; кхоардам ба - позор
9	Масдар	1				
10	Масдара лоарх1ами цун грамматически белгалонаши	1			§ 72, упр. № 320	Ц1ул – на третий день вперед; ц1умоака – на четвертый день вперед
11	Масдар хъахилар	1			§ 73, упр. № 323	Ц1улц1умоака – на пятый день вперед
12	Масдарий легар	1			§ 74, упр. 327	Вирб1арз я – мул; г1оттам ба - востание
12	Тохкама диктант.	1			Масдараш юкье долаш 5-6 предложени оттае	
13	Г1алаташцара болх. Масдарашца дацардош яздара бокъонаш.	1			§ 72 - 75, упр. № 330	Дистб1арлелхарг я – попугай; б1аьстинг да - подснежник
14	1омадаър кердадаккхар	2			Упр. № 332	Къоахк я – клен; йо1б1арг ба – анютины глазки
15	Причасте ло1амеи ло1амзеи формаши цар хъахилари	2				
16	Причастей легар	1			§ 76, упр. № 334	Нач1ал я – талант; куни я – кролик; яьча я - дождливо
17	Причастеш классашца хувцаялар	1			§ 77, упр. № 339	Кер да – ястреб; зенгал да – купорос (медный)
18	Сочинени	2			§ 78, упр. № 345	Мосар я – акха газа (серна); хъаг1 я – тур; говзанча ва – мастер, специалист, искусник
19	Предложене юкье причасте г1улакх	1			§ 79, упр. № 348	Г1оказ ва – пастух; дундал ва - оболтус
20-21	Причастей язъяра бокъонаш	2			Шишша ло1амеи ло1амзеи форма йола причастеш легае	
22	Причастешца дацардош ца яздара бокъонаш	1			§ 80, упр. № 351	Зийболг да – фиалка; к1удилг - я крыжовник
23	Тохкама диктант	1			§ 81, упр. № 355	Паъкъарг ва – дег1а эсала саг; нал ба - кабан

24	Г1алаташцара болх. Причасте корчамах бола кхетам	1			§ 82, упр. № 359	Къажкъайг я – сорока; миинг я – ольха; пард да - рысь
25-26	Причастей сецара хъаракаш	2			Д1аязъе кхоккха яхачеи, йолчеи, йоаг1ачеи хана причастеш, уж юкъе йолаш пред. оттае	
27	Причасте морфологически тохкам	1			§ 83, упр. № 362	Гойтам ба – показатель, показание; лининг да - сирень
28	1омадаър кердадаккхар	1			§ 84, упр. № 364 (д1ахо)	Къахъайг я – сойка; къоракхокха ба - горлица
	Деепричасти					
31	Деепричасте лоарх1ами цун грамматически белгалонаш	1			§ 86, упр. № 369	Гурмали да -шелковый платок; лекъ я - перепелка
32	Деепричасти хъахилар	1			§ 87, упр. № 373	Моажолг да – желтая ромашка; поацолг да - ромашка
33	Деепричастеш ханашцеи классашцеи хувцайлар	1			§ 88, упр. № 375	Ферх да – барс, леопард; хъармарг я - харцлер
34	Деепричастеи ло1амзача причастеи яхача хана формаш, цар къоастам	1			§ 89, упр. № 378	Йийхъдаьд лаьтта – удобрить почву
35-36	Изложени	2			Упр. № 379	
37	Деепричастей язъяра бокъонаш	1			§ 90, упр. № 382	Г1абаш я – кандалы, оковы; мецхилг да - стриж
38	Деепричасте корчамах бола кхетам	1			§ 91, упр. № 389	Миха я – тополь;
39	Тохкама диктант	1			Упр. № 392	
40	Г1алаташцара болх. Деепричасте морфологически тохкам	1			§ 92, упр. № 394	Г1адаг1илгаш доала - щекотливый
	Куцдош					

41	Куцдеша лоарх1ами цун грамматически белгалонаши	1			§ 93, упр. № 398	Й1овхараш я – кашель, грипп, насморк; миккхал да - коршун
42-43	Куцдешай разрядаш	2			§ 94, упр. № 400, 406	Солса г1аьле да – тюльпан; г1андг1илг а - таракан
44	Куцдешай дистара лаг1аш	1			§ 95, упр. № 409	Г1алг1аскхе ва – казак; новц1олг да - соловей
45-46	Изложени	2			Упр. № 410	
47	Куцдешаши белгалдешаши форма цхьатарра йолаш хилар	1			§ 95, упр. № 413	Соалор, соалорг да – куница; къаьра къу ва – вор-рецидивист
48	Куцдешай яздар бокъонаш	1			§ 96, упр. № 416	Г1армахо ва – крымский татарин; ц1елорг я - пион
49	Предложене юкье куцдешай г1улакх	1			§ 97, упр. № 419	Талмач ва – переводчик; сарсал я – тетерев; муш я – вяз (карагач)
50	Тохкама диктант	1			§ 93 – 97 кердаяха	
51	Г1алаташцара болх	1			Упр. №420	Г1орг1аст я – расшилъ; нарк я - облепиха
52	Куцдешай морфологически тохкам	1			§ 98, упр. № 422	Вета да – лен; селасат да – иволга; моаш я - куропатка
	Дешт1ехье					
53	Дешт1ехьенах бола юкъара кхетам	1			§ 99, упр. № 425	Поп я – чинара (бук); ч1агарк1алг да - ландыш
54	Дешт1ехьений лоарх1ами цар лелара башхалои	1			§ 100, упр. № 427	Истинг ба – г1алг1аша хьалха лелабаь к1увс; турс я - таволга
55	Кхыча къамаьла доакъоох хьахинна дешт1ехьенаш	1			§ 101, упр. № 429	1индарг1а да – тень; сигалахийкхухьарг я - аист
56	Тохкама диктант				Упр. № 433	
	Хоттаргаш					
57	Хоттаргах бола юкъара кхетам	1			§ 102, упр. № 439	Хьайба я – айва; шапша я – персик; цацхал я - бурундук
58	Хоттаргий тайпаш	1			§ 103, упр. № 443	Тайша – бурый, серовато- бурый (о масти коров)

59	Хоттаргий яздар бокъонаш	1			§ 104, упр. № 447	Даьг1е я – пастбище, выгон; раьг1е я -
60	Тохкама диктант	1			Упр. №450	
61	Г1алаташцара болх Дакъилгах бола юкъара кхетам	1			§ 105, упр. № 453	Даш да – свинец; тушолкотам я – удод; тотакх я - дрофа
62	Дакъилгий тайпаш	1			§ 106, упр. № 455	Къубба я – гробница, мавзолей; хьех я - липа
63	Дакъилгий яздар бокъонаш	1			§ 107, упр. № 458	Ц1окълom да – снежный барс; духт1е я понятие
	Айдардош					
64	Айдардеша лоарх1ами къамаьла чу цун г1улакхи	1			§ 108, упр. № 465	Ондарг ва – подросток; овсара – изобильно; оачув да - квасцы
65	Айдардешай яздар бокъонаш	1			§ 109, упр. № 468	Овкъара – пепельный; чхьаг1алкх я - шакал
66	Тахкама диктант	1			1омадаьр кердааккха	
67-68	Г1алаташцара болх 1омадаьр кердааккхар	2			Упр. №476	Г1ашкхеш я – бобы; зиракал да - мудрость